

Nejvyšší soud

prostřednictvím

Okresního soudu
Praha-východ

ke sp. zn. 16 T 43/2021

Podle § 265d odst. 1 písm. a) trestního řádu a ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 trestního řádu podávám v neprospěch obviněné

D. Č., nar. *** v K., trvale bytem *** (okr. B.),

dovolání

proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 17. 8. 2021 sp. zn. 10 To 199/2021, kterým byl na podkladě odvolání obviněné podle § 257 odst. 1 písm. b) trestního řádu zrušen rozsudek Okresního soudu Praha-východ ze dne 10. 6. 2021 sp. zn. 16 T 43/2021, jímž byla obviněná uznána vinnou a byl jí uložen trest a nově bylo rozhodnuto o postoupení věci,

a to z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. f) a g) trestního řádu, neboť napadeným usnesením bylo rozhodnuto o postoupení věci jinému orgánu, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí a toto rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem Okresního soudu Praha-východ byla obviněná D. Č. uznána vinnou přečinem těžkého ublížení na zdraví podle § 147 odst. 1 trestního zákoníku. Tohoto přečinu se měla dopustit tím, že

dne 6. září 2020 ve 13:45 hodin, po ulici H. v obci S., ve směru jízdy od obce K., okres P.-v., řídila osobní automobil Renault Espace, RZ ***, přičemž porušila povinnosti vyplývající z ustanovení 4 písm. a) písm. b) § 5 odst. 1 písm. d), odst. 2 písm. f) a § 18 odst. 4 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích tím, že jela v obci rychlostí 62 - 66 km/hod, nedbala zvýšené opatrnosti vůči nezletilé X. X., narozené ***, pohybující se na koloběžce vpravo souběžně ve stejném směru jízdy na přilehlém chodníku a poté, co nezletilá vjela na přechod pro chodce před příjíždějící vozidlo, do nezletilé narazila a způsobila jí tak difúzní axonální poranění mozku, oboustrannou kontuzi plic, kontuzi laloku jater, zlomeninu horního a dolního raménka

kosti stydké vlevo, zlomeninu obratle S1 a otřes mozku, což si vyžádalo její hospitalizaci od 6. do 30. září 2020 a dále po propuštění z nemocnice chůzi o berlích s mírným zatěžováním nejméně do 19. října 2020.

2. Za tento přečin byl obviněný uložen podle § 147 odst. 1, § 67 odst. 2 písm. b) a § 68 odst. 1, 2 trestního zákoníku peněžitý trest ve výměře padesáti denních sazeb po 200 Kč, tj. v celkové výši 10.000 Kč a dále podle § 73 odst. 1 trestního zákoníku též trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel v trvání jednoho roku. Podle § 228 odst. 1, § 229 odst. 2 a § 229 odst. 1 trestního řádu bylo dále rozhodnuto o uplatněných nárocích poškozených na náhradu škody a nemajetkové újmy.

3. Soud prvního stupně považoval za podstatu porušených povinností obviněný to, že nedbala zvýšené opatrnosti vůči dítěti pohybujícímu se na chodníku v těsné blízkosti přechodu pro chodce, a nejen že zde rychlost jízdy nesnížila, ale naopak nezanedbatelným způsobem překročila rychlost v místě povolenou – o nejméně 24 procent. Přísnější právní kvalifikace nebyla použita pro podstatnou míru spoluzavinění poškozené, neboť se nepodařilo vyvrátit obhajobu obviněné, že poškozená jí vjela znenadání do cesty. Samotná poškozená jinak tvrdila, že svou koloběžku po přechodu vedla.

4. Proti tomuto rozsudku podala obviněná odvolání, které zaměřila proti výroku o vině, o trestu i o výroku o povinnosti k náhradě škody. Odvolání podala rovněž nezletilá poškozená, která je zaměřila proti výroku, jímž byla podle § 229 odst. 1 trestního řádu odkázána se svým nárokem na náhradu škody a nemajetkové újmy na řízení občanskoprávní. O takto podaných odvoláních rozhodl Krajský soud v Praze nyní napadeným usnesením tak, že na podkladě odvolání obviněné podle § 257 odst. 1 písm. b) trestního řádu rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc postoupil k projednání přestupku. Samostatným výrokiem odvolání nezletilé poškozené podle § 256 trestního řádu jako nedůvodné zamítl.

5. Odvolací soud se ztotožnil se skutkovými zjištěními nalézacího soudu, avšak v odstavcích 15 - 22 odůvodnění svého usnesení vysvětlil, proč nesouhlasí s právním posouzením takto správně zjištěného skutku. V první řadě poukázal na to, že pokud poškozená jela přes přechod pro chodce na své koloběžce, nebyla chodcem nýbrž cyklistou a obviněný tak nelze vytýkat nedodržení ustanovení § 5 odst. 2 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu) neohrozit nebo neomezit chodce přecházejícího pozemní komunikaci po přechodu pro chodce. A že je tak podstatné, zda obviněná „byla povinna předpokládat, že nezletilá poškozená hodlá v místě, kde byl na vozovce vyznačený přechod pro chodce, přejíždět vozovku“.

6. Až potud lze s právními úvahami odvolacího soudu souhlasit.¹

¹ Včetně toho, že ryze formálně má desetileté dítě na koloběžce postavení cyklisty a nikoliv chodce. K tomu však lze podotknout, že v praxi bude patrně bližší vnímání takového účastníka silničního provozu prostě jako „dítěte“ chráněného ustanovením § 5 odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu, což je ochrana širší a intenzivnější – dítě je chráněno bez ohledu na to, zda jede na koloběžce, kole, dětském odrážedle nebo v elektrickém autíčku. Navíc lze poukázat na bod 5 Přílohy č. 1 „Výrobky, které se nepovažují za hračky“ nařízení vlády č. 86/2011 Sb. o technických požadavcích na hračky, z níž lze dovodit, že některé koloběžky (stejně jako velmi malá jízdní kola – viz bod 4) jsou pouhými hračkami a tyto nesmějí být používány v silničním provozu – viz upozornění podle Přílohy č. 5, část B.,

7. Nelze však souhlasit s navazujícími úvahami odvolacího soudu a s jeho odpovědí na shora vymezenou otázku, ani s učiněným závěrem, že význam pro posouzení trestní odpovědnosti má pouze jednání obviněné spočívající v překročení povolené rychlosti jízdy. Uvedený hmotně právní závěr odvolacího soudu odporuje ustálenému výkladu povinností řidičů podle zákona o silničním provozu a jejich trestní odpovědnosti v judikatuře Nejvyššího soudu i Ústavního soudu. K tomu lze uvést následující.

8. Odvolací soud v odstavci 18 odůvodnění svého usnesení poukázal na to, že k odvrácení nehody by obviněná musela jet rychlostí 35 km/h a intenzivně brzdit. V odstavci 19 tamtéž uvedl, že při úvahách o opatrnosti obviněné „nelze mechanicky vycházet z věku poškozené a existence přechodu pro chodce“ a považoval za podstatné, že poškozená „nedávala najevo svůj úmysl přejíždět silnicí“ a že „až do poslední chvíle jela rovně“. Podle odvolacího soudu se proto nabízelo, že poškozená bude pokračovat rovně po chodníku a že tedy na přechod neodbočí. Z toho odvolací soud v odstavci 21 odůvodnění svého usnesení dovodil, že „zásadní pro vznik a průběh dopravní nehody bylo počínání nezl. poškozené“. A že proto v jednání obviněné nelze spatřovat „stíhaný ani jiný trestný čin“.

9. V době činu byla poškozená ve věku 10 let a 5 měsíců a podle zjištění u hlavního líčení byla drobné postavy. Ani obviněná nikdy nenamítla, že by se jí snad poškozená nejevila jako dítě. Nejvyšší soud se opakovaně zabýval situací, kdy dítě školního věku učinilo v silničním provozu nesprávný či nečekaný manévr a samo tím porušilo konkrétní ustanovení zákona o silničním provozu. Aniž by tím však došlo k úplné eliminaci trestní odpovědnosti zúčastněného řidiče za vzniklou dopravní nehodu. Jednalo se přitom o případy, v nichž obvinění řidiči porušili své povinnosti způsobem mírnějším, než jakým je porušila obviněná D. Č. v předkládané věci. A v nichž tak bylo spoluzavinění zraněných dětí znatelně vyšší než spoluzavinění poškozené dívky v předkládané trestní věci. K tomu lze poukázat na následující judikaturu.

10. Ve svém usnesení ze dne 6. 4. 2016 sp. zn. 4 Tdo 243/2016 se Nejvyšší soud zabýval dopravní nehodou, při níž řidič kamionu usmrtil chlapce mladšího školního věku. Vina řidiče spočívala v tom, že „s přetíženou nákladní soupravou jel nepřiměřenou a nedovolenou rychlostí 59 km/h, nedbal zvýšené opatrnosti vůči nezletilému chodci „X. Y.“ *), který šel vpravo vedle pozemní komunikace po chodníku s cyklostezkou stejným směrem a kterého mohl rozpoznat nejméně na 150 m, přičemž poté, co mu „X. Y.“ vstoupil zprava z chodníku do jeho jízdní dráhy mimo přechod pro chodce, tohoto pravou přední částí tahače srazil“. Obviněný ve svém dovolání argumentoval tím, že ani dodržení povolené rychlosti by nezabránilo střetu, že chlapec mu před kamion náhle a nečekaně vstoupil, a to, aniž by pokračoval v chůzi na nedaleký přechod pro chodce. Nejvyšší soud dal sice dovolateli za pravdu, avšak jen pokud tento brojil proti přísnější právní kvalifikaci svého jednání – že porušil důležitou povinnost podle § 143 odst. 2 trestního zákoníku. Nejvyšší soud dovodil ze spoluzavinění poškozeného pouze absenci porušení důležité povinnosti, když po obviněném nebylo možno požadovat, aby jel pouze rychlostí 27 km/h, při níž by ještě zastavil před místem střetu. Avšak důvody k právnímu posouzení skutku podle § 143 odst. 1 trestního zákoníku shledal a úplnou beztrestnost

bod 5. Již z tohoto důvodu je patrné, že pro ochranu dětí na přechodu pro chodce nemůže být rozhodné, zda se zde pohybují jako chodci na koloběžce-hračce nebo jako cyklisté na koloběžce určené pro silniční provoz. Ze strany řidičů nejsou tyto typy koloběžek ani rozeznatelné.

obviněného odmítl s následujícím odůvodněním: „Podle Nejvyššího soudu zde však nelze odhlédnout od skutečnosti, že poškozený kráčel v blízkosti okraje komunikace a nejméně na vzdálenost 150 m mohl obviněný rozeznat, že se jedná o dítě ve věku okolo devíti let, u kterého zákonitě hrozí vyšší riziko náhlé a neočekávané reakce. Do hodnocení je třeba zahrnout i všechny individuální podmínky a okolnosti dopravní nehody. Na místě panovala dobrá viditelnost, byl nízký stupeň provozu a komunikace byla relativně přímá. Na komunikaci z pravé strany přímo navazovala cyklostezka, po které šel po její levé straně (tedy bezprostředně blízko komunikaci) poškozený – evidentně maloleté dítě. Za cyklostezkou již nebyla zástavba, naopak na druhé straně se nacházely rodinné domy. Pokud by tedy obviněný jel maximálně nejvyšší dovolenou rychlostí 50 km/h, a to již od chvíle, kdy mohl a měl rozeznat, že blízko komunikace jde při levém okraji cyklostezky malé dítě, tak by k dopravní nehodě nedošlo – poškozený by totiž stihl včas komunikaci přejít. Jestliže ale obviněný prokazatelně i poté, co dítě zpozoroval (mohl a měl zpozorovat), nesnížil svou rychlost a jel stále rychlostí cca 59 km/h, odpovídá tím za způsobený následek i účinek, když vývoj příčinné souvislosti je zahrnut jeho zaviněním ve formě vědomé nedbalosti podle § 16 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku. Jinak vyjádřeno, z výše popsané dopravní situace plyne, že obviněný nezachoval povinnou míru opatrnosti vyplývající zejména ze zákona o silničním provozu a zároveň byl subjektivně schopen předvídat porušení zájmu chráněného trestním zákoníkem a pokud následně došlo ke střetu s náhle vozovku přecházejícím poškozeným, nelze než konstatovat, že obviněný na tomto střetu nese svůj nesporný díl viny.“

11. Spoluzavinění dítěte v judikované věci se přitom jeví jako nepoměrně vyšší než spoluzavinění poškozené dívky ve věci předkládané. Chlapec v judikované věci vstoupil před kamion také náhle, avšak mimo nedaleký přechod pro chodce. Poškozená dívka ve věci předkládané se nacházela přímo na přechodu pro chodce. Možnost odhadnout další směr pohybu dítěte měli oba řidiči přibližně stejný – řidič kamionu tak mohl soudit z absence zástavby za chodníkem, obviněná D. Č. z existence přechodu pro chodce. Povolenu rychlost jízdy, v obou případech 50 km/h, překročila obviněná D. Č. výrazněji – jela rychlostí nejméně 62 km/h, kdežto řidič kamionu jen 59 km/h. Žádný z řidičů svou rychlost před místem chůze dítěte nesnížil. Zavinění obviněné ve věci nyní předkládané se tak jeví jako vyšší než zavinění řidiče ve věci judikované.

12. Nejvyšší soud v judikované věci neodmítl ani závěr soudu nalézacího, že obviněný řidič kamionu porušil svým způsobem jízdy své povinnosti podle § 5 odst. 1 písm. d) a § 18 odst. 1, 4 zákona o silničním provozu, neboť nedbal zvýšené opatrnosti „zejména vůči dětem“ a jel rychlostí jak nepřiměřenou předvídatelným okolnostem, tak i nepovolenou v obci.

13. Oproti tomu ve věci nyní předkládané odvolací soud ještě výraznější porušení první z totožných povinností obviněnou [tj. opatrnost vůči dětem podle § 5 odst. 1 písm. d) citovaného zákona] zcela pominul – dítě se zde nacházelo v bezprostřední blízkosti přechodu. Absencí řádného vyhodnocení této konkrétní povinnosti lze považovat za největší nedostatek napadeného usnesení a za stěžejní důvod nesprávného právního posouzení skutku jako činu nikoliv soudně trestného. Odvolací soud tak staví na roveň zavinění řidiče, který nějakým úsekem obce jede rychlostí 62 km/h, jednání řidiče, který takto přejede přechod pro chodce, v jehož bezprostřední blízkosti se nachází dospělý chodec a jednání řidiče,

který takto přejede přechod pro chodce, v jehož bezprostřední blízkosti se nachází dítě mladšího školního věku. Tyto popsané dopravní situace nejsou totožné. Je mezi nimi výrazný rozdíl co do množství a míry porušení shora citovaných ustanovení zákona o silničním provozu.

14. K přiměřenosti rychlosti jízdy podle § 18 odst. 1 citovaného zákona lze dodat, že také tuto povinnost obviněná porušila, avšak v obžalobě ani v odsuzujícím rozsudku jí to za vinu kladeno nebylo a státní zástupce v neprospěch obviněné odvolání nepodal. Vzhledem k uplatnění zásady zákazu *reformationis in peius* se v tomto směru již nelze domáhat změny v neprospěch obviněné.

15. Ve svém usnesení ze dne 24. 3. 2020 sp. zn. 8 Tdo 60/2020 odmítl Nejvyšší soud dovolání obviněného řidiče, který byl uznán vinným přečinem těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 trestního zákoníku pro skutek, jehož podstata spočívala v tom, že v obci vjel povolenou rychlostí kolem 46 km/h na přechod, na který měl parkující dodávkou zakrytý výhled, a proto nestihl reagovat na nezletilého chodce, který se zrychlenou chůzí zpoza dodávky náhle vynořil. S tímto chodcem se obviněný střetl pravou částí svého vozidla. Nejvyšší soud i v tomto případě shledal, že obviněný porušil mimo jiné i své povinnosti podle § 5 odst. 1 písm. d) a § 18 odst. 1 zákona o silničním provozu, a to bez ohledu na to, že poškozeného u přechodu objektivně nemohl vidět.

16. Nejvyšší soud k tomu v odstavcích 25 a 26 odůvodnění citovaného usnesení uvedl následující úvahy: *„...obviněný, když jako řidič automobilu v bezprostřední blízkosti přechodu pro chodce nacházejícího se v obydlené části města (sídliště v P. 9) nedaleko školy, v odpoledních hodinách, viděl těsně před přechodem odstavený Ford Tranzit, byl povinen této překážce přizpůsobit rychlost jízdy svého vozidla, protože nevěděl a neviděl, zda na přechod někdo právě vchází. S ohledem na svou rychlost, v níž se k přechodu blížil, věděl, že pokud by se tak stalo, nemůže včas zastavit. Této své povinnosti obviněný nedbal, ale spoléhal na to, že žádný chodec tam nebude, a proto rychlost svého vozidla této skutečnosti nepřizpůsobil a jel rychlostí kolem 46 km/h, což za dané dopravní situace byla rychlost nepřiměřená, čímž porušil povinnost plynoucí z ustanovení § 18 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., podle něhož rychlost jízdy musí řidič přizpůsobit mimo jiné okolnostem, které je možno předvídat; smí jet jen takovou rychlostí, aby byl schopen zastavit vozidlo na vzdálenost, na kterou má rozhled. Těmto povinnostem obviněný nedostál. Kdyby jel rychlostí nepřesahující 35 km/h, byl podle závěrů znalce z oboru doprava schopen na vzniklou situaci včas zareagovat a vozidlo zastavit. Nejde přitom o rychlost nikterak malou a obviněného coby řidiče automobilu omezující, avšak přesto bezpečnou a účinnou k odvrácení hrozícího škodlivého následku. Rychlost blížící se maximální povolené rychlosti, tj. 46 až 50 km/h, je třeba za daných okolností považovat za neadekvátní. Jestliže v posuzované věci obviněný projížděl sídlištěm mezi obytnými panelovými domy a blížil se k přechodu pro chodce, aniž měl dostatečný rozhled, jeví se rychlost, kterou jel, relativně vysoká a z hlediska zjevné překážky před přechodem nepřiměřená. Naopak bylo možno po něm zcela důvodně požadovat, aby v této konkrétní situaci vozidlo maximálně zpomalil, případně i před přechodem zastavil tak, aby si mohl být jist tím, že se na něm nebo u něj žádný chodec nenachází. Teprve po tomto ujištění mohl bezpečně pro sebe i své okolí pokračovat v jízdě. Obviněný za daných podmínek nerespektoval ani povinnost podle § 5 odst. 1 písm. b) zák. č. 361/2000 Sb., protože se nevěnoval plně řízení vozidla a podle písm. d) nedbal*

zvýšené opatrnosti zejména vůči dětem, když byl seznámen s tím, že je v blízkosti škola, odkud mohou děti v uvedené době odcházet a na přechodu se objevovat, což obviněný opět jako osoba na předmětném sídlišti XY v P. 9 bydlící věděl. Proto musel předpokládat a předvídat i to, že děti vracející se ze školy, což bylo opět s ohledem na čas nehody (cca 14.00 hod.) očekávatelné, nemusí být při přecházení vozovky natolik pozorné a opatrné, jak by bylo lze očekávat a požadovat od dospělých osob, a proto bylo jeho povinností počínat si natolik opatrně, aby svým způsobem jízdy žádného z chodců (ani jiných účastníků silničního provozu) neohrozil, a dokonce ani neomezil.“ Následně Nejvyšší soud dovodil i porušení povinnosti podle odst. 2 písm. f) téhož ustanovení, pokud ohrozil přecházejícího chodce – bez ohledu na to, že jej neviděl a pokud před přechodem nezastavil, vidět ani nemohl. Rychlost jízdy 46 km/h hodnotil v odstavci 27 odůvodnění citovaného usnesení jako rychlost sice povolenou, avšak „ne přiměřenou okolnostem na místě nehody“. V dalších částech odůvodnění tohoto usnesení Nejvyšší soud shledal, že také poškozený porušil svou povinnost chodce podle § 54 odst. 3 zák. č. 361/2000 Sb., když se ani on nepřesvědčil, zda může bezpečně provést zamýšlený manévr a do vozovky vstoupil „rychlou chůzí (rozběh)“. Je vhodné ocitovat rovněž celkové shrnutí judikované věci z odstavce 35 odůvodnění citovaného usnesení, včetně další zde uvedené přílehlivé judikatury: „Nelze omluvit jednání obviněného jakožto řidiče potud, pokud sám nehodu zapříčinil svou nedbalostí, přičemž chování druhého účastníka, jímž byl chodec na přechodu, bylo zcela předvídatelné, neboť právě přechod slouží k tomu, aby na nich chodci silnici přecházeli, a to případně i vyšší rychlostí. Skutečnost, že pohled na celý přechod měl obviněný zakrytý stojícím vozidlem, jej měla vést k větší opatrnosti před tím, než na přechod vjel. Princip omezené důvěry v dopravě totiž nelze paušalizovat a aplikovat neomezeně, nýbrž jsou z něj vyjmuty právě takové dopravní situace, u nichž je zvýšené riziko vzniku nehody, zvláště pak tam, kde řidič motorového vozidla se nachází v silnějším postavení vůči chodcům přecházejícím po jim určeném, značeném přechodu pro chodce, na němž požívají větší ochrany oproti chodcům přecházejícím vozovku mimo něj a řidič je v blízkosti těchto přechodů povinen k zachování větší obezřetnosti a k opatrnějšímu způsobu jízdy s vyššími nároky na povinnost „předvídat a předjímat“, případně své vozidlo zcela zastavit (srov. obdobně usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2019, sp. zn. 3 Tdo 1548/2018, jakož i navazující usnesením Ústavního soudu ze dne 23. 7. 2019, sp. zn. II. ÚS 2058/19).“

17. Pro nyní předkládanou věc lze z judikované věci dovodit, že pokud je řidič povinen předpokládat pohyb chodců i pokud je na zakryté části přechodu vůbec nevidí, tím spíše je povinen předpokládat možný vjezd na přechod ze strany desetileté dívky na koloběžce, kterou u přechodu vidí.

18. Naposled citované usnesení Nejvyššího soudu bylo napadeno ústavní stížností, v níž obviněný namítal, že „nemá povinnost předpokládat, že jiný účastník provozu poruší pravidla provozu na pozemních komunikacích extrémně hrubým způsobem, jak to učinil poškozený. Obecné soudy aplikovaly přepjatě formalisticky § 18 odst. 1 zákona o provozu na pozemních komunikacích. Řidiči by tak museli, aby se vyhnuli případné trestní odpovědnosti, přistupovat k výraznému snížení rychlosti před přechodem pro chodce, či dokonce k úplnému zastavení vozidla, což by vedlo k narušení plynulosti provozu na silnicích“. Ústavní soud tuto ústavní stížnost odmítl svým usnesením ze dne 29. 9. 2020 sp. zn. III. ÚS 1801/20. K námitkám obviněného uvedl v odstavci 13 odůvodnění svého usnesení, mimo jiné: „Interpretaci § 18 odst. 1

zákona o provozu na pozemních komunikacích tedy nelze hodnotit jako přepjatě formalistickou, naopak úvahu stěžovatele, že snižováním rychlosti, resp. úplným zastavením před přechodem pro chodce, by byla narušována plynulost silničního provozu, lze považovat za absurdní a rozpornou s logikou zákona o provozu na pozemních komunikacích.“

19. Jak již bylo uvedeno shora, vzhledem k uplatnění zásady zákazu *reformationis in peius* je toto dovolání opřeno zejména o porušení povinnosti podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu.

20. Poměrně hrubým způsobem porušil chodec své povinnosti též ve věci, o níž rozhodl Nejvyšší soud svým usnesením ze dne 20. 1. 2021 sp. zn. 4 Tdo 1366/2020, a v níž opět shledal důvodnost užití základní skutkové podstaty přečinu těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 trestního zákoníku. Obviněný projížděl obcí rychlostí 68 km/h a nereagoval včas na nezletilého chodce se sluchátky na uších přecházejícího vozovku mimo přechod pro chodce – ke střetu chodce s bokem vozidla došlo tím, že se chodec rozeběhl ve stejném okamžiku, v němž obviněný řidič zahájil úhybný manévr vlevo. Tím podle Nejvyššího soudu došlo k „*nešťastné kumulaci reakcí obou zúčastněných aktérů nehodového děje, z nichž řidič se rozhodl vyhnout chodci prudkým manévrem vlevo, a chodec se rozeběhl, aby dokončil přecházení komunikace, a byl při tomto pohybu sražen*“. Ze závěru odůvodnění tohoto usnesení je patrné, že Nejvyšší soud považuje za sporné toliko posouzení předmětného skutku podle kvalifikované skutkové podstaty, neboť je třeba zohlednit spoluzavinění chodce.

21. Pro nyní předkládanou věc obviněné D. Č. lze z této judikované věci dovodit, že povinnost předvídat možný škodlivý následek má řidič i v dopravních situacích, které se zdaleka nejeví natolik nebezpečně, jako školačka na koloběžce v bezprostřední blízkosti přechodu.

22. Podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu je řidič povinen dbát zvýšené opatrnosti zejména také vůči dětem. Právě tuto povinnost obviněná zjevně porušila. Ačkoliv u přechodu viděla dítě na koloběžce, nesnížila rychlost jízdy ani na povolený limit natož na rychlost přiměřenou. Přičemž jedinou správnou reakcí na danou dopravní situaci posléze bylo výrazné zpomalení vozidla se zachováním schopnosti zastavení před přechodem. Jednalo se totiž o dítě, u něhož nelze uplatňovat zásahu omezené důvěry v dopravě. Hlavní příčinou škodlivého následku tedy byla absence zastavení vozidla, což byla jediná správná reakce na předvídatelnou okolnost – vjetí dítěte na přechod pro chodce. Je obtížné představit si řidiče, který by za dané dopravní situace nepočal výrazně zpomalovat své vozidlo.

23. Jestliže se jednalo o dítě, je z hlediska základní skutkové podstaty přečinu podle § 147 trestního zákoníku nerozhodné, zda toto překonalo přechod pro chodce na koloběžce nebo při vedení koloběžky za řídítka. V případě dítěte bylo třeba předvídat i pouhé přeběhnutí přechodu bez koloběžky, což by vytvořilo obviněnému totožnou překážku. V případě poškozených dětí postačuje k dovození trestní odpovědnosti obviněného řidiče samotné porušení jejich ochrany podle shora citovaného § 5 odst. 1 písm. d) zákona o silničním provozu. Bez ohledu na třeba i hrubé porušení jejich povinností podle citovaného zákona – vběhnutím do vozovky, nesledování silničního provozu či přecházením vozovky zcela mimo přechod.

Nadto lze poznamenat, že ani mnoha dospělým není známo, že pokud nesedesnou z jízdního kola, nejsou na přechodu chodcem a že jízdním kolem se rozumí i koloběžka.² Již z uvedeného je patrné, že děti v blízkosti přechodu nelze co do jejich ochrany třídit podle typu koloběžky – na cyklisty s koloběžkou pro silniční provoz schválenou a na „chodce“ s hračkou. Zvýšenou opatrnost je řidič povinen věnovat všem dětem bez rozdílu.

24. Podle výroku rozsudku nalézacího soudu porušila obviněná také své povinnosti podle § 4 písm. a), b) zákona o silničním provozu, tedy obecnou povinnost chovat se ohleduplně a dodržovat pravidla silničního provozu. Nikoliv však povinnost podle § 18 odst. 1 citovaného zákona pohybovat se rychlostí přiměřenou okolnostem, které je možno předvídat. Jak již bylo uvedeno shora, vzhledem k absenci odvolání státního zástupce proti rozsudku nalézacího soudu nezbývá než i v tomto dovolání vycházet pouze z porušení povinností uvedených nalézacím soudem, tedy podle § 4 písm. a), b), § 5 odst. 1 písm. d) a § 18 odst. 4 zákona o silničním provozu.

25. Lze tak shrnout, že porušení uvedených povinností ze strany obviněné D. Č. bylo příčinou škodlivého následku – zranění poškozené. Jednání obviněné tak mělo být posouzeno jako přečin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 trestního zákoníku. Jestliže odvolací soud posoudil předmětný skutek jako čin nikoliv soudně trestný, takové právní posouzení skutku je nesprávné, čímž byl naplněn dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) trestního řádu. Jestliže odvolací soud na základě této úvahy postoupil uvedenou věc správnímu orgánu k projednání přestupku, pak pro takové rozhodnutí nebyly splněny podmínky stanovené zákonem, čímž byl naplněn rovněž dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. f) trestního řádu.

S ohledem na popsané skutečnosti

navrhuji,

aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání, k jehož konání může přistoupit podle § 265r odst. 1 písm. b) trestního řádu:

1. podle § 265k odst. 1, 2 trestního řádu za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 trestního řádu zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 17. 8. 2021 sp. zn. 10 To 199/2021, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,

2. a dále postupoval podle § 265l odst. 1 trestního řádu a přikázal Krajskému soudu v Praze, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

² Což se patrně vztahuje jen na koloběžku, která není hračkou ve smyslu již výše citovaného nařízení vlády č. 86/2011 Sb. o technických požadavcích na hračky.

Pokud by Nejvyšší soud shledal, že v posuzované věci je nutno rozhodnout jiným než navrhovaným způsobem, vyjadřuji i pro tento případ souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání [§ 265r odst. 1 písm. c) trestního řádu].

Brno 11. října 2021

JUDr. Igor Stříž
nejvyšší státní zástupce